

КАХАЦЬ ЧАС

КАМУ
І КРЫЗІС
НЕ КРЫЗІС

СТАР. 5

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ПРАКАПОВІЧ, КАНЕЧНЕ, ГЕРОЙ...

Старшыня праўлення Нацыянальнага банка, мяркуючы па ўсім, вырашыў пайсці ва-банк, але вынікі такой тактыкі часта бываюць непрадказальнымі.

ДЗЯРЖАВА Ў ДЗЯРЖАВЕ

Некалькі дзён назад Пётр Пракаповіч напісаў адкрыты ліст Сяргею Сідорскаму, у якім дастаткова недвусэнсойна заяўві, што над ўсёй банкаўскай сістэмай краіны навісла "значная пагроза".

Кіраўнік НБ заўважыў, што з крыйісам ліквіднасці ў дзяржаўных банках і ростам проблемных крэдытаў павялічыліся затрымкі падатковых ільгот. У сувязі з гэтым Пракаповіч пранаваў зніціца патрабаванні да дзяржбанкаў па фінансаванні дзярхпраграм і перадаць гэтыя функцыі дзяржаўнаму агенцтву.

Сідорскі на адкрыты ліст не адказаў. Затое ўскосна зреагаваў на яго сам Аляксандар Лукашэнка, які на нарадзе па пытніу нагляднай дзейнасці сказаў літаральна наступнае: "Сёння Нацыянальны банк — гэта не праста спецыяльная ўстанова. Гэта дзяржава ў дзяржаве. Так быць не павінна". Адразу зазначым, што рэпліка была адказам на пранову Нацыянальнага банка не распаўсюджваць палажэнні ўказа па нагляднай дзейнасці на праверкі, што праводзяцца ў рамках банкаўскага нагляду. Пракаповіч лічыць, што такім чынам парушаеца незалежнасць Нацбанка, што павінна вельмі не спадабацца Міжна-

ДА ВЕДАМА

Мала каму вядома, што Пракаповіч не першы раз уздымае праблему ліквіднасці ўсёй банкаўскай сістэмы краіны. Аб гэтым ён даволі выразна гаварыў у сваіх справацах у мінулым годзе і сёлета. Між тым, праблемныя крэдытаў за студзень — жнівень гэтага года выраслі ў 3,3 раза.

ГУП ІЦІЕР

«СТАТКАВАЯ» ГАМАФОБІЯ

У БЕЛАРУСІ
ГЕЯМ
НЯДРЭННА

СТАР. 6

14.10-20.10.2009 г.

Ідывія ва ўзаемаадносінах А.Лукашэнкі і П.Пракаповіча заканчваецца?

роднаму валютнаму фонду і Сусветнаму фонду.

Але такая рупліваць, хоць на дзве названыя ўстановы і ў складваюцца вялікія спадзеў па ўтрыманні стабільнасці ўсёй беларускай эканомікі, не выклікала захаплення ў кіраўніка дзяржавы. І ён заяўві як адрэзаў: "Нацыянальны банк — гэта дзяржаўны інстытут. Ён павінен адпавядаць ўсім правілам".

НЕДАТЫКАЛЬНЫХ НЯМА

Гэта ледзь не першая публічная водпаведзь Лукашэнкі свайму любімчыку, якогданядаўняга часу на многіх важных нарадах прыводзілі ў прыклад

усім высокім кіраўнікам як узор служэння дзяржаўным інтарэсам.

Больш за тое, не так даўно Пракаповічу прысвоілі званне не каго-небудзь, а Героя Беларусі, што само па сабе азначае аўтаматычнае залічэнне ў кагорту недатыкальных.

Але ў чарговы раз нас заўвініваюць у тым, што ў сённяшній Беларусі няма недатыкальных асоб.

Прэсавая служба Нацбанка (не намеснік старшыні і не кіраўнікі ўпраўлення гэтай установы!) паспяшалася ледзь не абвергнуць свайго шэфа. Намеснік начальніка ўпраўлення Міхаіл Журавовіч сказаў Еўрарады, што "дадзенае пісьмо нельга разглядаць як аб'ектыўны документ аб стане банкаўскай сістэмы".

Што называеца, прыехаі...

Заканчэнне на стар. 3

РЭАЛЬНАЯ СПРАВА

БЕЛАРУСКА- МОЎНЯЯ АНКЕТЫ ПАТРАБУЮЦЬ АДЗІНКІ

Пра гэта распавёў "Свабодзе" перапісчык, які з 14 кастрычніка разам са сваімі аднакурснікамі абыходзіць кватэры менчукоў на тэрыторыі Савецкага раёна сталіцы.

Хлопец расказаў, што самі перапісчыкі, калі папярэдне абыходзілі кватэры, каб дамовіцца аб часе прыходу, не казалі людзям, што існуюць два варыянты анкеты: па-руску і па-беларуску. Але некалькі чалавек пацікавіліся гэтым пытаннем і запатрабавалі, каб да іх прыходзілі з беларускамоўнай анкетай.

Аднакурснікі перапісчыка, па яго словах, таксама абыходзіць кватэры з бланкамі перапісу. У яго групе на перапіс накіравалі 9 чалавек. На некаторых факультэтах знялі з заняткаў цэлья групы студэнтаў.

Высветлілася, што зялёныя партфелі, асадкі (усё, што было выдадзена для ўдзелу ў перапісной кампаніі) пасля заканчэння перапісу трэба будзе вярнуць.

Студэнты лічаць, што іх праца павінна каштаваць большых грошай.

Агульнацянальні перапіс насељніцтва будзе доўжыцца 10 дзён — да 24 кастрычніка.

ЛЮБОЎ ЛУНЁВА

1. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
2. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
3. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
4. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
5. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
6. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
7. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
8. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
9. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
10. Ваша пасыпка падпісаныя:		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
11. На якіх языках Вы звязаны размножение документов?		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка
12. На якіх языках Вы свободны писать?		
☐ Фіялоўская	☐ Гулевіч	☒ Лукашэнка

ЦІ ВІТАЕЦЕ ВЫ БУДАЎНІЦТВА БЕЛАРУСКАЙ АЭС?

**ІВАН НІКІТЧАНКА, ПРАФЕСАР, ДОКТАР СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫХ НАУК:
“ГЭТА ТРАЯНСКІ КОНЬ”.**

— Яна нам абсолютна непатрэбная. Аповеды пра энергетычную бяспеку — проста глупства. Станцыя будзе будавацца за расійскія гроши расійскімі ж рабочымі і з расійскіх матэрыялаў. Паставяць расійскую ахову, а нам дадуць высиптака і будуць прадаваць нам па цане, якую самі і ўстановяць. Мы і без яе абыдземся. Калі мы мадэрнізуем тэхналогіі, нават у аграрным сектары, то зэканомім каля дваццаці працэнтаў энергіі. А АЭС — гэта траянскі конь. Пасля чарговай сваркі Лукашэнкі з Крамлём яны адключачаць гэты рубльнік. Такое адчуванне, што Лукашэнка рвеца да ядзернай дубінкі. Але дарэмна, бо ў яго рукі яе не дадуць.

КАНСТАНЦІН У., АФІЦЭР МНС:

“ЯДЗЕРНАЯ ЭНЕРГЕТЫКА — ГЭТА ДОБРА, АЛЕ...”.

— Я падтрымліваю ідэю атамнай энергетыкі, але такія праэкты павінны быць прадметам грамадскага абмеркавання. А то адным усё да лямпачкі, а іншыя пачынаюць енчыць пра Чарнобыль, які статыстыку аварый на атамных станцыях выбраў на бліжэйшую тысячу гадоў. Іншая справа, што будзе рабіцца ў нас: без парламенцкага нагляду, без спрэчак спецыялістамі. Такія рашэнні, як будаўніцтва АЭС, у нармальных краінах прымаюцца па-іншаму. Гэта па-першае. Па-другое, Францыя і Японія скроў “утыканаі” АЭС і выдатна сябе адчуваюць. Як, дарэчы, і Расія. Аднак Францыя мае сваю ядзерную праграму замкнёнага цыкла, ЗША і Японіі таксама. Яны здабылі ўран, абегацілі яго, пахавалі і ні да каго на паклон не ходзяць. А будаўніцтва адзінай АЭС у Беларусі — гэта ушчамленне суверэнітэту, бо мы заўжды будзем прывязаны да вытворцы аbstалівання. У нас жа няма ні кадраў, ні аbstалівання, ні школы. І яшчэ: з АЭС нельга зрабіць атамную бомбу, а вось уцечку тэхналогіі арганізуваць можна.

ЮРЫ ХАДЫКА, ПРАФЕСАР, ФІЗІК:

“ПРАТЭСТАВАЦЬ ТРЭБА СУПРАЦЬ РАСІЙСКАЙ АЭС, А НЕ СУПРАЦЬ АЭС УВОГУЛЕ”.

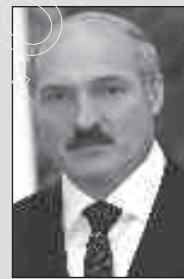
— Я вітаю гэту ідэю, бо трэба пазбаўляцца ад сырвіннай залежнасці ад Масквы. Гэта не значыць, што я на ўсе сто падтрымліваю сённяшні праект. Лічу, што Расія не павінна будаваць нам АЭС. Неабходна заключаць контракты з японцамі, канадцамі, французамі. Але не з расіянамі. А то, што нам трэба адыходзіць ад сырвіннай залежнасці ад Масквы, відавочна. Любы народ, які мае атамную станцыю, знаходзіцца пад пэўнай рызыкай. Але я не лічу, што беларусы горшыя за французаў, якія сорак працэнтаў сваіх патрэб у энергіі пакрываюць за кошт АЭС. Толькі працоўная дысцыпліна і высокія тэхналогіі дазваляюць быць больш

Так будзе выглядаць беларуская АЭС

СКАЗАНА

Аляксандр Лукашэнка, Прэзідэнт Беларусі: “Народ разумее, што альтэрнатывы будаўніцтву атамнай станцыі ў Беларусі сёння няма. Развіццё атамнай энергетыкі разам з мадэрнізацыяй дзеючай энергасістэмы, выкарыстаннем аднаўляльных крыніц энергіі, скарачэннем энерграёмістасці ВУП і дыверсіфікацыяй крыніц паступлення вуглевадароднай сырэвіны з'яўляецца найважнейшым фактам разахавання энергетычнай бяспекі краіны, рэальнай магчымасці супрацьстаяць дыктатуру манапалістаў і мінімізаваць урон пры ўзінкенні крэтычных сітуацый”.

**МАРЫЯ ЗЯНКОВІЧ, ПРАДПРЫМАЛЬНИЦА:
“ПАЛОХАЕ НАША СТАЎЛЕННЕ ДА ПРАЦЫ”.**

— Я за, паколькі будучыня за АЭС. Прыродныя рэсурсы нявечныя. Атамная энергія ў мене не выклікае страху. Некаторыя разважаюць: маўляў, які жах, лепш мы будзем дровамі тапіць. Страшны толькі наш савецкі падыход да ўсяго. У нас жа не Францыя. Уявіце аператара, які прыйшоў на работу пасля святкавання дня нараджэння і націснуў не на туую кнопкі. Вось гэта страшна! Па якіх тэхналогіях пабудуюць станцыю, якое аbstаліванне там будзе — гэта мене хвалюе, бо з нашым стаўленнем да справы можна намахляваць дзе заўгодна.

А сама атамная тэхналогія... Дык давайце зусім не будзем нікуды рухацца. На сонейку пагрэземся.

**ВАЛЯНЦІН АКУДОВІЧ, ФІЛОСАФ:
“АДНОЙ АЭС ЗАМАЛА”.**

— Мне не падабаеца не тое, што ў нас збіраюцца будаваць АЭС, а тое, што збіраюцца будаваць толькі адну АЭС. На мой погляд, трэба было планаваць хада б трыв. І адпаведна думаць не пра тое, дзе выбраць месца для адной, а дзе размясціць наступныя АЭС. Дарэчы, шведы за 15 гадоў пабудавалі больш як дзесяць атамных станцый. Я разумею, што ў нас такіх грошай і магчымасцяў няма. Але разам з тым, калі мы хочам упісацца ў сучасны глабальны свет, які патрабуе ўсё больш і больш энергіі, то трэба пагаджацца на атамную энергетыку. Таму ідэю беларускай АЭС я падтрымліваю. Іншая рэч — выбар месца. Я пагаджаюся з тымі, хто з трывогай адносіцца да выбранага месца. І яшчэ: мне вельмі не падабаеца, што АЭС будуць будаваць расіяне. Бо ўсё, што расіяне робяць рукамі, атрымліваецца не надта добра. І прыклад Чарнобыля нас павінен тут насцярожыць.

ПРАКАПОВІЧ, КАНЕЧНЕ, ГЕРОЙ...

Заканчэнне. Пачатак на с. 1

Далей Журавовіч прайшоўся па пытанні проблемных крэдытаў: "У нас гэтая лічба ніколі не ўтойваецца. У нас цяпер калі 3% проблемных крэдытаў пры нарматыве 5%. А міжнародная практика дапускае 5-6%. Так што наша насе́льніцтва законапаслухмянае, калі гаварыць пра банкаўскую сістэму".

Ці ўсё так гладка ў нашай банкаўской сістэме і чаму падначаленныя Пракаповіча пачалі карэкіраваць яго ж выказванні?

КАЛІ ПАГЛЯДЗЕЦЬ УГЛЫБ

Спецыяльна для "Тут і цяпер" вядомы эканаміст Яраслаў Раманчук сказаў, што ў абсалютным выражэнні велічыня проблемных крэдытаў супрадыбы не такая і вялікая, але вось калі паглядзеце углыб, то тут паўстае карціна яшчэ тая: "Трэба проста ўважліва праанализаваць балансы нашых асноўных прадпрыемстваў і камерцыйных банкаў. І тады атрымаецца,

што іх проблемны крэдытаны партфель складае столькі, колькі і ў Расіі: дзесяць 25-30 працэнтаў. Згадзіцеся, тут ужо турбавацца трэба было, як кажуць, учора".

Што тычыцца карэкцыі даволі жорсткіх выказванняў Пракаповіча з боку яго паднадзеленых, то тут Раманчук не бачыць вялікай інтырыгі: "Проста ў Нацыянальным банку (быў не толькі ў ім) вельмі баяцца, што людзі пасля залу краініка НБ пабягнуць здымама свае банкаўскія ўклады. А калі так будзе, то здарыцца супрадыбная катастрофа. Вось і перрастрахоўваюцца".

Дарычы, Раманчук быў адным з нямногіх аналітыкаў, які ў свой час прадказаў заўсёды рахманаму і лаяльнастю Пракаповічу прэм'ерскае крэсла. Можа, апошні вырашыў не чакаць літасці ад прыроды і дасягніць жаданай мэты сваім рукамі і заявамі? На думку Я.Раманчука, тут можа быць толькі два тлумачэнні: "Альбо Пракаповіча нехта скарыстоўвае, каб павесці атаку на Сідорскага, за якім ужо лічыцца шмат навыкананых заданняў "партыі", альбо Пётр Пятровіч супрадыбы вырашыў заняць

месца прэм'ер-міністра. Праўда, калі гэта здарыцца, то мы атрымаеам старшыню ўрада без палітычных амбіцый".

Колішні кіраунік урада **Міхаіл Чыгар** катэгарычна не пагаджаецца з такім меркаваннем. Вось што ён сказаў **нашаму выданню**: "Я асабіста ведаю Пракаповіча і не веру ў яго прэм'ерскія амбіцы. Аднак я сам здзіўлены яго публічнымі заявамі. Такія рэчы звычайна абмяркоўваюць у вельмі вузкім коле".

НАВОШТА НАМ АРАБСКІЯ ГРОШЫ

Праўда, былы прэм'ер не падзяляе сённяшнюю велізарную занепакоенасць галоўнага банкіра краіны станам яе банкаўской сістэмы: "Гады чатыры таму на мяне выйшлі багатыя арабы і праанавалі стварыць у нас банк пад маё імя, статутны фонд

якога б складаў мільярд долараў (!). Я звярнуўся з гэтай прапановай да Пракаповіча, і праз некаторы час мне стаў вядомы яго адказ. Яго сэнс зводзіўся да наступнага: ў Беларусі банкі пад імі не ствараюцца. Арабы адразу ж адмовіліся ад сваёй ідэі. Між тым, свае інвестыцыі ў іншыя краіны яны прасоўваюць толькі праз уласныя банкі. Вы можаце сабе ўяўіць, колькі інвестыцый у нас магло бы быць, калі б рэалізавалася тая прапанова?"

Сапраўды, нягледзячы на неаднаразовыя тытанічныя высялкі Аляксандра Лукашэнкі, буйныя грашовыя патокі з Блізкага Усходу ў Беларусь пакуль так і не пацяклі. А сёння яны былі вельмі дарэчы. І тады б, магчыма, Герою Беларусі не прыйшлося б публічна звязратацца да Сяргея Сідорскага.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ

ДАВЕДКА ТІЦ

Пётр Пракаповіч — старшыня праўлення Нацыянальнага банка з 1998 года. Па адукацыі будаўнік. Дэпутат Вярховнага Савета 12-га склікання. Пэўны час працеваў на меснікам старшыні презідэнцкай адміністрацыі, першым намеснікам прэм'ер-міністра. Жанаты, мае двах дзяцей. Герой Беларусі.

9 кастрычніка ў Астраўцы прайшлі грамадскія абмеркаванні матэрываю папярэднія справа здачы аўтадама ўздзеяння на навакольнае асяроддзе дзейнасці па будаўніцтве і эксплуатацыі АЭС у Беларусі.

Намеснік міністра энергетыкі **Міхаіл Міхадзюк** на сустрэчы з журналістамі падкрэсліў, што пытанне "быць ці не быць АЭС у Беларусі?" ужо не стаіць. "Мэта слуханняў,— сказаў Міхаіл Іванавіч, — улічыць усе заўвагі і прапановы і пры неабходнасці ўнесці змены ў праектныя дакументы". Праўда, слова арганізатарап слуханняў пра гатоўнасць абмежкоўваць негатыўнае ўздзеянне АЭС на навакольнае асяроддзе разы-

ВОСЬ І АБМЕРКАВАЛІ...

ходзіліся з іх дзеяннямі. Гэта яскрава засведчыла выступленне **Таццяны Новікавай**, прадстаўніцы экалагічнага выдання www.greenbelarus.info. Т.Новікава — адна з аўтараў крытыкі папярэднія справа здачы аўтадама ўздзеяння на навакольнае асяроддзе Беларускай АЭС. Крытыка створана экспертамі адразу пасля публікацыі спраўвадчы. "Документ распрацаўвани міжнароднымі экалагічнымі арганізацыямі, і калі ўсё так бяспечна, то скажыце, чаму ўесь тыраж, надрукаваны мной адмыслова для азнямлення ўдзельнікаў грамадскіх слуханняў з альтэрнатыўным поглядам на вынікі дзейнасці АЭС, арыштаваны? — запыталася спадарыня Таццяна. — І калі ў нас грамадскія слуханні, то чаму мне, грамадзянке гэтай краіны, прыйшло

ся змагацца за тое, каб атрымаць слова?"

Адным словам, галасы праціўнікай АЭС у Беларусі патахнулі ў зладжаным хоры дэлегатай ад розных арганізацый, прывезеных у Астрэвец з усёй Беларусі з ганаровай місіяй агучыць перад сходам слова ў падтрымку будаўніцтва АЭС.

Намеснік міністра энергетыкі адзначыў, што слуханні праходзілі згодна з беларускім заканадаўствам і ў адпаведнасці з сусветнай практикай, калі прымаюцца раешэнні аб арганізацыі такіх праектаў. Што праўда, то праўда — усё было арганізавана вельмі пабеларуску: колькасць специфізічных служб быспекі была ці не большая за колькасць удзельнікаў, да месца слуханняў праpusкалі толькі праз метапашукальнік і асабісты агляд,

да пачатку рэгістрацыі ў залу не пускалі, а пасля аказалася, што ў зале ўжо няма свободных месцаў. Не абышлося і без арыштаў: быў затрыманы каардынатор расійскай групы «Экозаштита» фізік-атамшык Андрэй Ажароўскі, які нібыта збіраўся выступіць з крытыкай.

А вось тое, што грамадскія слуханні, у адпаведнасці з сусветнай практикай, маюць на мэце інфармаванне засіціўленай грамадскасці, свободнае абмеркаванне розных поглядаў на проблему і выправоўку кампрамісных, узаемапрымальных раешэнняў, арганізатары слуханняў пакінулі без увагі. Тому ідэя грамадскага абмеркавання з трэскам правалілася. Не дараслі.

ЛАРЫСА ВЯРБА

За чарговымі выбрыкамі на адрес Уладзіміра Пуціна і звесткамі пра тое, што заробак даяркі ў беларускім калгасе ўжо сягае ажно да 1000 долараў (пару гадоў таму было 700-800, але выглядае, што сусветны эканамічны крыйзіс значна палепшыў дабрабыт працаўнікоў нашай сельскай гаспадаркі), засталася па-за ўвагай яшчэ адна цікавая заява, якую Аляксандар Лукашэнка зрабіў на сустрэчы з запрошанымі расійскімі журналістамі.

Ну что ж, будем как-то мучиться, выходить вместе с народом из этого кризиса.

Людзі з багатай фантазіяй адразу могуць уяўіць сабе, як Аляксандар Лукашэнка разам з сынамі тужэй падперазаюца паясамі. Больш скептычныя адразу прыгадаюць радкі са знакамітай пазмы Леаніда Філатава пра Фядота-стральца, дзе цар гаворыць:

*"Утром мажу бутерброд,
Думаю: а как народ?
И икра не лезет в горло,*

И компот не льётся в рот».

Аднак і гэта не пра Лукашэнку. Бо ёсць абсолютна відавочныя сведчанні таго, што раскоша, мякка кажучы, не выклікае ў кіраўніка Беларусі агіды.

Падчас паездкі Лукашэнкі ў Вільню былі зроблены фота, на якіх пільныя блогеры разгледзелі ягоны гадзіннік. Калі вы мяркуеце, што гэта была

Толькі адзін з хранометраў Лукашэнкі каштуе 4 ГАДАВЫЯ ЗАРОБКІ СЯРЭДНЯГА БЕЛАРУСА!

прадукцыя мінскага завода "Луч", то моцна памыляецца. Гэта швейцарскі хранометр Patek Philippe Calatrava 5120j. Каштуе, між іншым, каля 17 тысяч долараў.

Але згаданы гадзіннік не адзіны ў калекцыі Лукашэнкі. Крыху пазней знайшлося фота, дзе на руцэ кіраўніка Беларусі ўжо іншая мадэль — Patek Philippe Calatrava Ref. 5119j. Каштуе яна больш за 14 тысяч долараў.

Натуральна, што гадзіннікамі цяга сям'і Лукашэнкі да раскоши не абмяжоўваецца. Як высветлілася днімі, 5-гадовы Коля ганяе па Драздах на электрамабілі коштам каля 20 тысячяч долараў.

Натуральна, электрамабіль — прадмет першай неабходнасці, без якога існаванне прэзідэнта практична немагчымае. Як і асабісты "боінг",

Між іншым, прэзідэнт і прэм'ер суседняй Літвы лятаюць звычайнімі рэйсавымі самалётамі — усё-ткі эканомія для дзяржаўнага бюджэту.

Ясна, што самалёт і электрамабіль набываліся за казённыя гроши. А з гадзіннікамі пытанне больш цікавае. Толькі адзін з хранометраў Лукашэнкі каштуе 4 ГАДАВЫЯ ЗАРОБКІ СЯРЭДНЯГА БЕЛАРУСА!

Падарункам Pateki быць не павінны, бо чыноўнікам забаронена прымаць таякія дары. За дзяржаўныя кошты гадзіннікі таксама не набываюць. Няўжо Лукашэнка зарабляе столькі, што можа мянуть швейцарскія хранометры нібы пальчаткі?

Між іншым, кіраўнік Беларусі не аднойчы скардзіўся, што "гол, как сокол" і нават жыля асабістага не мае. Таму калі пайсці ў адстаўку, то давядзенца ледзь не бамжаваць.

Аднак нешта не стыкуеца ў гэтых расповедах пра асабістую сціпласць з Patek Philippe на руцэ.

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

"УСХОДНЯЕ ПАРТНЁРСТВА" – УНІКАЛЬНЫ ШАНС ДЛЯ ЕЎРАНТЭГРАЦЫІ

Палітыка Еўрасаюза "Усходніе партнёрства" стартавала 7 мая ў Празе. Прадстаўнікі шасці краін-партнёраў і 27 краін Еўрасаюза адбрылі дэкларацыю новай палітыкі — генеральны план для эканамічнай інтэграцыі і палітычнага збліжэння. Чарнавік прадугледжвае, што ўзровень двухбаковага і шматбаковага ўзаемадзейнічання будзе залежыць ад энтузіазму кожнай з краін.

У кожнага з усходніх партнёраў — Азербайджана, Арменіі, Беларусі, Грузіі, Малдовы і Украіны — можа быць сваё стаўленне да новай палітыкі, але мэта ў іх адна: збліжэнне з Еўрасаюзам праз паляпшэнне эканамічнага развіцця і стабільнасці ў рэгіёне, развіццё дэмакратычных структур.

Сярод многіх вельмі важных для Беларусі праграм у рамках "Усходнія партнёрства" прадугледжаны таксама пяць амбіцыёзных распрацовак для шматбаковага супрацоўніцтва,

якія называюцца флагманскімі ініцыятывамі: у галіне кіравання межамі, энергаэфектыўнасці, падтрымкі малога і сярэдняга бізнесу, рэагавання на катастрафы; у "Паўднёвым калідоры" — гэта рэгіональная энергетычная праграма.

Супрацоўніцтвапрадстаўніцтву грамадзянскага грамадства мяркуеца ажыццяўляць у рамках асобнага форуму, а дэпутаты будуць абменьвацца вопытам і ідэямі на сесіях міжпарламентскай асамблεі. Пры гэтым узровень супрацоўніцтва будзе залежаць ад прагрэсу ў галіне дэмакратычных рэформ і мадэрнізацыі. "Усходніе партнёрства" спрабуе сумясціць агульныя інтэрэсы на аснове адзіных каштоўнасцей: двухбаковыя адносіны будуть расшырацца ў адпаведнасці з прагрэсам у галіне дэмакратыі, павагі правоў чалавека і прынцыпай рыначнай эканомікі.

Так, развіваючы адносіны з Еўрасаюзам, Мінск можа іс-

тотна павялічыць памеры нацыянальнай фінансавай падтрымкі з боку ЕС і атрымаць нядрэнныя дывідэнды ад узделу ў шматбаковых праектах з краінамі ЕС і постсавецкай прасторы.

На рэалізацыю новай палітыкі ў перыяд 2010—2013 гадоў Еўракамісія выдзеліла 600 мільёну єўра. Але гэта толькі так званы рэгіональны бюджет, які будзе размеркаваны паміж праектамі "Усходніх партнёраў". Гэта значыць, што той, хто прадставіць лепшыя ідэі і зробіць гэта хутчэй, атрымае больш сродкаў са згаданага бюджету.

Між тым застаўца і нацыянальныя бюджеты. Для Беларусі на 2007—2010 гады ён складае 25 мільёну єўра, аднак гэта пакуль непараўнальная менш чым бюджет Малдовы (209,7 мільёна) або Украіны (494 мільёны єўра).

Што тычыцца аблігачэння візвага рэжыму для беларускіх грамадзян, то і наша

краіна, і ЕС не супраць таго, каб спрасіць візвавы фармальнасці. Але для гэтага Мінск трэба стаць пайнацэнным членам Еўрапейскай палітыкі добрасуседства. Пасля правядзення кансультаций з адказнымі міністэрствамі краін ЕС і аддзеламі еўраструктур неабходна заключыць дагаворы, падпісаць шэраг абавязковых пагадненняў, у тым ліку пагадненне аб аблігачэнні візвага рэжыму.

Умовы для развіцця двухбаковых адносін застаюцца нязменнымі: рэалізацыя дэмакратычных рэформ. Прадстаўнікі структур ЕС не стамляюцца пайтараць, што адсутнасць новых станоўчых крокуў і сістэмнага, паступовага прагрэсу ў галіне дэмакратызацыі не дазволіць раскрыць патэнцыял узаемадзяйння цалкам.

МАРЫНА РАХЛЕЙ, БелаПАН.

ЛЮБОЙ ДА ЧАСУ

Тыдзень таму ў Мінску падчас жорсткага эканамічнага крэзісу адкрыўся першы гадзіннікавы манабрэндавы магазін швейцарскіх гадзіннікаў Tissot. Чаму вядомая гадзіннікавая марка пайшла на такі рызыкоўны крок? Колькі каштую самы дарагі экзэмпляр у новай краме? І якія гадзіннікі носяць беларускія палітыкі? На гэтых пытаннях спрабавала адказаць выданне "Тут і цяпер".

КРЭЗІХ НЕ ХВАЛЮЕ

Адкрыццё крамы падобнага фармату ў перыяд крэзісу — гэта рызыка, — адзначыў дырэктар буціка Tissot Аляксей Клімковіч. — Але мы з партнёрамі марылі пра магазін даўно і вырашылі не адмаўляцца ад рэалізацыі планаў. Мы жадаем не проста прадаваць гадзіннікі, а дарыць людзям любоў да часу".

А як любяць час вядомыя беларускія палітыкі?

АЛЯКСАНДР ЯРАШУК, СТАРШЫНЯ БЕЛАРУСКАГА КАНГРЭСА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПРАФСАЮЗАў (БКДП): "У МНОГІХ ЧЫНОЎНІКАЎ ЁСЦЬ СВАЕ КАЛЕКЦЫІ ГАДЗІННІКАЎ..." .

— Гадзіннік, які я зараз нашу, мне падаравалі ў 2003 годзе ў Женеве, калі я здымаў з сябе пайнацццы члена Міжнароднага саюза супрацоўнікаў харчовай прамысловасці, — распавёў "Тут і цяпер" старшыня Беларускай канфедэрацыі прафсаюзаў Аляксандр Ярашук. — Гэта здарылася пасля таго, як мяне ў выніку зачысткі прыбралі з ФПБ і знялі з пасады кіраўніка прафсаюза АПК. І тады калегі, з якімі я працаваў у гэтым саюзе, зрабілі мне такі прэзент.

Па маіх падліках, каштую гэты гадзіннік каля 150 швейцарскіх франкаў — гэта прыкладна 130 долараў, наколькі я магу арыентавацца па курсе. Насамрэч гэты гадзіннік мне падабаецца яшчэ і таму, што падыходзіць па тоне да тых рэчаў, якія я нашу. І яшчэ таму, што цыферблат у яго — бела-чырвоны.

Да гэтага ў мяне быў гадзіннік беларускай вытворчасці. Яго таксама мне падарылі. У тых часы, калі я быў чыноўнікам, дарылі гадзіннікі беларускай вытворчасці. І сёння, наколькі я ведаю, традыцыі не змяніліся. Тым больш што наш гадзіннікавы завод "Луч" завалены

амаль трохгадовым запасам прадукцыі.

ЯРСЛАЎ РАМАНЧУК, КІРАЎНІК ЦЭНТРА ІМЯ МІЗЭСА:

"ГЭТА НЕ ЗВЯЗАНА З ПРАМЫІ ЗАМЕЖНЫІМ ІНВЕСТЫЦЫЯМІ".

— Я люблю гадзіннікі, — сказаў "Тут і цяпер" вядомы эканаміст. — Звычайна я мяню гадзіннік раз у дзесяць гадоў і набываю гадзіннікі даражэйшыя, чым Tissot. Для мяне мае значэнне тое, які гадзіннік носіць чалавек, з якім я сябрую ці вяду дзелавыя перамовы. Як кажуць, гэта справа густу...

Што тыцыца адкрыцця гадзіннікавага буціка ў Мінску, то, канечнэ, чым больш будзе ў нас еўрапейскіх брэндаў, tym больш еўрапейскім будуць нашы гарады. Але адкрыццё гэтага магазіна ніяк не звязана з прымі замежнымі інвестыцыямі. Іншая справа, калі б Tissot пабудавала тут завод альбо наладзіла вытворчасць нейкіх кампанентаў. А так людзі проста адкрылі магазін. Нічога рэвалюцыйнага тут няма. На самай справе Tissot — гэта не самыя дарагія гадзіннікі. Ёсьць людзі, якія будуць іх купляць, але, на мой погляд, той, хто хоча набыць добры гадзіннік, будзе рабіць гэта не ў Беларусі. За мяжой танней...

СЯРГЕЙ КАЛЯКІН, СТАРШЫНЯ ПАРТЫІ КАМУНІСТАЎ БЕЛАРУСКАЙ (ПКБ):

"ТАКІЯ ГАДЗІННІКІ ДАРАГАВАТЫЯ ДЛЯ НАШАГА ГРАМАДЗЯНІНА..." .

— Мне падарылі гадзіннік на 50-годдзе, яго я і нашу, — сказаў "Тут і цяпер" лідар "ніправільных" камуністаў. — І пакуль ён мяне не падманвае. Але шчыра скажу: я не адношуся да тых людзей, якія звяртаюць увагу на такія дробязі, і не згодны з тым, што пра чалавека можна расказаць, паглядзеўши на

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

ДЫРЭКТАР МАГАЗІНА TISSOT АЛЯКСЕЙ КЛІМКОВІЧ:

— У нас можна купіць гадзіннікі, кошт якога пачынаецца ад 600 тысяч беларускіх рублёў. Ёсьць залатыя мадэлі, якія каштуюць больш за 10-15 мільёнаў. Але сярэдні дыяпазон — ад 300 да 500 долараў. У гэтым сегменце можа выбраць добрыя гадзіннікі, хаця за такі кошт вельмі складана знайсці гадзіннік швейцарскай якасці.

ягоны рэмень, гадзіннік і гэтак далей. Ёсьць людзі, якія сапраўды ацэніваюць адно аднаго па названых рэчах, але я лічу, што гэта няправільна.

Швейцарская гадзіннікі добрыя. Праўда, яны дарагаватыя для нашага грамадзяніна, аднак на швейцарскую прадукцыю гэтага сегмента рынку існујуць розныя цэны.

АНАТОЛЬ ЛЯБЕДЗЬКА, СТАРШЫНЯ АБ'ЯДННАЙ ГРАМАДЗЯНСКАЙ ПАРТЫІ (АГП):

"НАШУ ТОЛЬКІ ИТАЛЬЯНСКІ АБУТАКІ І ШВЕЙЦАРСКАІ ГАДЗІННІКІ....".

— Шчыра прызнаюся, што прыкладна траціну свайго часу я праводжу ў аўтамабілі і карыстаюся аўтамабільным гадзіннікам, — сказаў лідар АГП. — Астатнім май часам кіруе памочнік-сакратар, каб я нікуды не спазняўся. Таму гадзіннік як атрыбут арыентацыі ў прасторы для мяне не мае такой актуальнасці. Дарэчы, ёсьць яшчэ тэлефон, які таксама паказвае час. Аднак гадзіннік у мяне ёсць. Праўда, я не ведаю, якая там фірма, бо ён цяпер не на руцэ. Карыстаюся ім я толькі тады, калі еду за мяжу — каб не перастаўляць час на тэлефоне. Гэта швейцарскі гадзіннік, каштую ён прыкладна некалькі соцень еўра. Падарунак.

Беларускія гадзіннікі я не набываю прынцыпова. Паспрабую патлумачыць, чаму. У 1993 годзе я пабываў у адным з невялічкіх італьянскіх гарадоў, дзе жыве прыкладна 50 тысяч людзей. І яны ўжо ці то пяць, ці то шэсць стагоддзяў вырабляюць абурак. Я паглядзеў, якія там традыцыі, як людзі адносяцца да вытворчасці, і з тых часоў купляю толькі італьянскі абурак. Я хацеў бы насыць беларускі абурак, але ў нас, на вялікі жаль, няма такіх традыцый, як у той жа Італіі. І з гадзіннікамі гэтак жа. Я не купляю беларускія гадзіннікі не таму, што не патрыёт: прости я аддаю перавагу якасці. Гэта, калі хочаце, усё пытанні эканамічных рэформ. Калі яны адбудуцца, то з часам людзі будуць насыць і беларускую вонратку, і абурак, і гадзіннікі. А на старым абсталяванні мы не абгонім не толькі Еўропу, але і Кітай.

ІРЫНА ЛІПОВІЧ,
спецыяльна для svabodaby.net.

БЕЛАРУСЫ МЯНЯЮЦЬ СТАЎЛЕННЕ ДА СЭКС-МЕНШАСЦЯЎ?

На мінульм тыдні падчас онлайн-канферэнцыі на "Радыё Свабода" славуты амерыканскі спявак і журналіст беларускага паходжання Данчык (Багдан Андрусішын) прызнаў, што з'яўляецца носьбітам нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыі. Гэта першае падобнае прызнанне, якое пра-гучала з вуснаў вядомай у Беларусі асобы.

ДАНЧЫК: "Я Ў ЦУДОЙНАЙ КАМПАНИІ!"

Адказваючы на пытаннне на-ведальніка "Як вы ставіцеся да геяў?", знакаміты ў мінульым спявак і шматгадовы супра-цоўнік беларускай службы "Радыё Свабода" сказаў: "У май асабістым жыцці сярод най-больш інтэлігентных, добрых, чуллівых, таленавітых людзей — менавіта геі, то як бы я мог да іх адносіцца акрамя як з любою, прыхільнасцю і пашанай? Ну, а калі гэта ўскоснае пытанне пра маю асабістую арыентацыю, то можаце не сумнівацца ў тым, што я на-лежу да таго ж кола людзей, што і такія знакамітасці, як Аляксандр Македонскі, Пётр Чайкоўскі, Ральф Вальдо Эмерсан, Федэріка Гарсія Лорка, Дзягілеў, Ніжынскі, Нурэй, Оскар Уайлд, Коль Портэр, Карл Шыманоўскі, Тэнесі Уільямс, і г.д., і г.д. Лічу, што я ў цудоўной кампаніі!"

Характэрна, што прызнанне з Прагі прагучала ў момант, калі ў самой Беларусі назіраюцца відавочныя змены ў стаўленні найперш дзяржавы да проблемы сексуальных меншасцяў.

ЯШЧЭ НЕ ЕУРОПА, АЛЕ...

Яскравы прыклад — афі-цыны інтэрнэт-сайт Беларусі, краінавы партал Belarus.by, презентацыя якога ў чэрвені гэтага года прайшла пад пат-ранатам намесніка кірауніка презідэнцкай адміністрацыі Наталлі Пяткевіч. У ангель-скамоўнай версіі рэсурсу іншаземным турыстам нетрадыцыйнай сексуальнай ары-ентацыі прысвечаны цэлы раздел.

Распавядаючы пра адносіны да гомасексуалізму ў Беларусі, партал піша: «Белару-сы лічаць сябе талерантнай нацыяй. Маладое пакаленне прытрымліваеца лаяльнай пазіцыі ў адносінах да гомасэк-

Гей-парады ў Мінску не плануюцца. Але і дубінкамі па іх спінах таксама не праходзяць

саўлістаў. Але большасць беларусаў вызнаюць больш традыцыйныя погляды. Вы ўсё ѿчынілі, што не знойдзеце тут гэткага ж натуральнага стаўлення да геяў і лесбіянак, як у Захо-дніяй Еўропе. Гей-парам прый-дзеца пазбягаць публічнага праяўлення сваіх пачуццяў, а таксама браніравання нумараў з двухмесным ложкам».

Belarus.by паведамляе, што ўсавецкія часы гомасексуалізм караўся пяццю гадамі турмы. «У 1994 годзе быў прыняты закон, які прызнае гомасексуальныя адносіны. Аднак усё ѿчынілі, што застаецца шмат забабонаў, звязаных з гомасексуалізмам, акрамя гэтага дзяржава не падтрымлівае гей-арганізацыі. Руская праваслаўная царква (лічыцца, што яе вернікамі ёсьць каля 80% насельніцтва), якая мае вялікі ўплыў на Бела-руси, прытрымліваеца традыцыйнай пазіцыі ў стаўленні да гомасексуалістаў», — чыта-ем на сайце.

Напрыканцы 1990-х Міністэрства здарылася з арганізацыю сексменшасцяў «Ламбада», якая вызначылася арганізацыяй шматлікіх мерап-рыемстваў. Аднак у 2000 годзе ўлады забаранілі міжнародную супереччу геяў і лесбіянак у Мінску. З таго часу стаўленне

дзяржорганаў і афіцыйных СМИ да сексуальных меншасцяў было альбо негатыўным, альбо ніякім. У гэтым кантэксле з'яўленне гей-падраздела на партале, які пазыцыянуе "га-лоўным краінавым", выглядае вельмі прагрэсіўным крокам, калі не прарывам.

ПРА ЗДАРОЁУ ГЕЯЎ ПАКЛА- ПОЦЯЦА

Не менш сенсацийная пад-зея здарылася ў Мінску напры-канцы жніўня. На афіцыйным уздоўні было аансавана ад-крыццё спецыялізаванай ме-дычнай клінікі для геяў. Фінан-саванне цэнтра здароўя для "мужчын, якія практикуюць аднаполы секс", ажыццяўляе Глабальны фонд барацьбы са СНІДам, сухотамі і маляры-яй. Яго стварэнне — адзін з кампанентаў праекта «Пра-філактыка і лячэнне ВІЧ/СНІДу ў Беларусі» на 2010—2014 гады, які рэалізуецца Праграмай развіцця ААН супольна з Міністэрствам аховы здароўя Беларусі. Аб яго падтрымцы заявіла галоўны санітарны ўрач — намеснік міністра аховоў здароўя Валянціна Качан.

Навошта спатрэбіўся такі цэнтр? Па інформацыі аддзе-ла прафілактыкі ВІЧ/СНІД Рэс-

публіканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя, колькасць ВІЧ-інфи-цираваных у групе геяў павя-лічылася ў 15,5 (!) раза ў параў-ненні з 2007 годам.

"ГАМАФОБІЯ Ў НАС "СТАТКАВАЯ"

"Я адкрыты гей: пра гэта ведаюць мае бацькі, сябры, знаёмыя і калегі па працы, — распавёў карэспандэнту "Тут і цяпер" кіраунік праваахоўнай ініцыятывы "Гей-Беларусь" Сяргей Ан-дросенка. — На ўласным і дзе-сятках іншых прыкладаў могу запэўніць, што гэта нашмат прасцей, чым жыць падвой-ным жыццём, багацца прауды. Хоць большасць беларускіх гомасексуалістаў усё ж скры-тываю. Хачу сказаць, што адчу-ваю я сябе даволі комфортна, і большасць людзей навокал (асабліва моладзь) ставяца да мяне талерантна. І хача ў краіне дагэтуль няма нівод-най шыльды са словам "гей", няма зарэгістраваных гра-мадскіх арганізацый, як у Расіі і ва Украіне, улады ніколі не пераследавалі прадстаўнікоў сексуальных меншасцяў".

Гаворачы пра гамафобію, Сяргей Андросенка кажа, што найчасцей яна выяўляеца ў нас у "статкавай форме". "Мно-гія нічога супраць нас не маю-ць, але ў натоўпе дзеянічаюць у рэчышчы агульнапрынімых настроў", — перакананы гей-актыўіст. — Па-сунна-сці, афіцыйны партал Belarus. by наяўнасць гэтай пра-блемы прызнаў. Аднак тое, што раздзел пра гей-турызм размешчаны выключна ў ан-гельскамоўнай версіі сайта, сведчыць аб тым, што інфар-мація прызначаеца толькі для прадстаўнікоў замежных дзяржаў, дзе да гэтай пра-блемы ўжо даўно ставяца цярпі-ма на ўсіх уздоўніх".

Як бы тое ні было, зрухі ў гей-пытацці ў больш цывіліза-ваным кірунку відавочныя як з боку дзяржавных структур, гэтак і ў грамадскіх шэрагах.

ВІТАЛЬ РУДЗІЦКІ

У МІНСКУ

НА ПРАВАХ МІЛЬЁННІКА

Штодённа каля трох мільёну чалавек карыстаюцца грамадскім транспартам сталіцы, віды якога па ступені папулярнасці можна пералічыць наступным чынам: метро, аўтобусы, трамваі і маршрутныя таксі. Амаль усе віды транспарту належаць дзяржаве. Прыватныя паслугі па перевозках аказваюць некаторыя службы таксі і ўладальнікі маршрутных аўтобусаў.

Першыя пасажырскія перавозкі ў Мінску пачалі ажыццяўляцца ў 1887 годзе. Конку цягнулі па рэльсах 2-3 кані. Хуткасць яе была 5 км/г, а праезд каштаваў 3-6 капеек. Спышніць таі транспарт можна было ў любым месцы. Працавала конка да 11 гадзін вечара, а з 1928 года яна адышла ў мінулае. У 1929 годзе ў Мінску з'явіліся трамваі. Аўтобус стаў курсіраваць па мінскіх вуліцах з 1914 года, трамейбус — з 1952-га. Сёння з усіх гарадоў свету па колькасці трамейбусаў Мінск перавышае толькі Москву.

Як гарад-мільённік беларуская сталіца атрымала права на існаванне ў ёй чацвёртага віду транспарту — метро, якое разраз штодзён перавозіць звыш мільёна чалавек. Цяпер падземка працуе ад паловы шостай раніцы да гадзіны ночы.

Першыя маршрутныя таксі (мікрааўтобусы) з'явіліся ў Мінску ў сярэдзіне 70-х мінулага стагоддзя. Кошт праезду ў іх тады ў чатыры разы перавышаў кошт паслуг звычайнага транспарту. У 1991 годзе маршруткі зніклі з вуліц і аднавілі сваю працу толькі ў 1996-м.

ІЛЬГОТ НА ПРАЕЗД БОЛЬШ НЕ ІСНУЕ

На пачатку XXI стагоддзя ў мінскі транспарт вярнуліся кандуктары, якіх не было з 1960-х. Білеты на маршрутку люді набываюць толькі ў вадзіцеля па

Білет на адну паездку ў аўтобусе, трамейбусе, трамваі, метро		Білет на адну паездку ў аўтобус-экспрэсе		Праязны билет на месяц			
У кіёску або ў кандуктара	600	900	На 1 від	На 2 віды або аўтобус-экспрэс	На 3 віды	На 4 віды	
У вадзіцеля	650	-	23 670	31 570	37 660	42 610	

ГАРАДСКІ ТРАНСПАРТ

Чарговы выпуск нашай рубрыкі «ПАРАЛЕЛІ» прысвечаны парадаўнальному аналізу дзейнасці гарадскага транспарту беларусі і Літвы.

На веласіпеды ў Вільні пераходзяць больш ахвотна, чым у Мінску

цане ад 1500 да 2500 тысячаў рублёў (у залежнасці ад працягласці маршруту).

Штраф за безбілетны праезд зараз складае 20% ад базавай велічыні, або 7000 рублёў. 15% сталічнага насельніцтва не аплачваюць праезд. З-за гэтага ў планах ДУ «Сталічны транспарт і сувязь» павысіць штраф да базавай велічыні (35 тысячаў). Пакуль ім не даюць гэтага зрабіць, але хто ведае...

Сістэмы льгот на праезд больш не існуюць, але права бясплатнага праезду маюць дзесяці да 7 гадоў, магі-герайні, ветэраны ВАВ, інваліды 1-й і 2-й груп і некаторыя іншыя катэгорыі людзей.

У ВІЛЬНІ
МЕТРО — ТОЛЬКІ Ў МАРАХ

Грамадскі транспарт у Вільні дзейнічае з канца XIX стагоддзя. Менавіта тады ў горадзе пачала працаваць конка. Спачатку трамвайная вагончыкі цягнулі коні, а з 1915 года іх замянілі рухавіком унутранага згарання. Гэты прататып сучаснага трамвая вазіў віленчукоў па трох маршрутах да 1926 года. З тых часоў трамвай ў Вільні больш не быў. Некалькі гадоў таму Віленскае самакіраванне актыўна працавала над ідэяй запуску хуткаснага трам-

вяя ў горадзе. Аднак прайшлі чарговыя выбары, у мясцове самакіраванне прыйшлі новыя людзі, а з імі з'явілася новая ідэя — будаваць у Вільні метро. Паcular жа грамадскі транспарт Вільні прадстаўлены двумя відамі — аўтобусам і трамейбусам. Аўтобусны парк існуе даўно: менавіта аўтобусы замянілі конку ў 1926 годзе. Трамейбусы ж з'явіліся толькі праз 30 гадоў, ужо ў савецкай Літве.

Грамадскім транспартам у Вільні карыстацца досыць зручна, бо працуе ён дакладна па раскладзе, які ёсьць на кожным прыпынку. Расклад любога маршруту можна паглядзець і ў інтэрнэце на сайце грамадскага транспарту.

Білеты на праезд прадаюцца ў паштовых кіёсках на прыпынках і непасрэдна ў вадзіцеля. Праўда, у апошнім выпадку каштуюць на чвэрць даражэй.

Паслугамі гарадскага грамадскага транспарту можна карыстацца і начу, але далёка не па ўсіх маршрутах.

Пойны	Ільготны	Цэны у літах. 1 літ = 1100 бел. руб.		Bілет на адну паездку	Pраязны билет на месец
		у паштовым кіёску	у вадзіцеля	На адзін від транспарту	На аўтобус і трамей
	Школьнікам і студэнтам дзённых форм навуч.	1,0	1,25	17,0	22,0
	Іншым ільготным катэгорыям			42,50	55,0
	На працоўныя дні	2,0	2,50	75,0	100,0
	На працоўныя і выхадныя			85,0	110,0

ЛАРЫСА ВЯРБА, ІРЫНА СІНІЦА

АБМЯРАЦЬ РУЛЕТКАЙ НЕ БУДУЦЬ

Асобна трэба сказаць пра штрафы. Апошнім часам іх памеры выраслі. За безбілетны праезд можна заплаціць 60-100 літаў. Безбілетны праезд дзіцяці ва ўзросце ад 7 да 14 гадоў будзе «каштаваць» 40-80 літаў. У выпадку, калі вы купілі льготны билет, але не можаце дакументальна паведзіць права на яго, штраф складзе ад 20 да 40 літаў. Зусім свежае новаўядзенне: у грамадскім транспарце забаранілі перавозіць веласіпеды, а на іншыя віды багажу неабходна набываць квіток. Бясплатна можна перавозіць рэчы памерам 60x40x20 см. За неаплачаны багаж большага памеру штраф складзе 10-20 літаў. Праўда **Данюс Рінкаўскас**, прадстаўнік арганізацыі, якая займаецца транспартнымі паслугамі, сцвярджае, што «кантралёры будуть па-чалавечы ставіцца да пасажыраў і абмяраць валікі рулеткай не збіраюцца».

Прыватны транспартныя паслугі ў Вільні прадстаўлены ў выглядзе маршрутных таксі, камерцыйных аўтобусаў і таксі. У маршрутках кошт адной паездкі складае каля 3-х літаў. У камерцыйных аўтобусах квіток трэба набываць у кандуктара. Адна паездка ў такім аўтобусе каштует столькі ж, колькі і талончык на звычайны аўтобус у кіёску. Таксі аказваюць паслугі ў сярэднім па цене 1,40 літ за км. Толькі тут ёсьць адна асаблівасць, з якой сутыкнуся ўжо не адзін госьць літоўскай сталіцы: калі садзішся ў машыну таксі на вуліцы, не выклікаючы яе загадзя па телефоне, паездка абыдзеца прыкладна ў два разы даражэй.

СТАЛІНСКІМ ШЛЯХАМ

Правільной дарогай ідзеце, таварыши...

Пра "Лінію Сталіна" сказана і напісана вельмі шмат. На гэтую тэму не аднойчы даводзілася пісаць і мне на старонках "Тут і цяпер". Паўтараца не хочацца, але зачапіла кароткае паведамленне Белата пра акцыю "Шляхамі Перамогі". Акцыя, што пачалася ў Мінскай вобласці, "прадугледжвае абавязковое наведванне школьнікамі мемарыяльнага комплексу "Лінія Сталіна"...

Шчыра кажучы, такое разшэнне ўлад не здзівіла. Здзіўляе, хутчэй, тое, што яно пакуль дзейнічае ў межах толькі адной вобласці. Але ж ініцыятыва, відаць, будзе пашырацца.

Напэўна, знайдзеца няма бацькоў, якія з радасцю адпусцяць сваіх дзетак у складаць кветкі да помніка правадыру і вучыцца савецкаму патрыятузму на яго прыкладзе.

Але мне цікава, як будуть паводзіць сябе іншыя — тыя, чые бацькі і дзяды ляжаць у Курапатах, хто прыходзіць туды ўшаноўваць памяць ахвяр сталінскіх катав, хто даўно асуздзіў злачынную сталінскую палітыку, якая, між іншым, прывяла і да трагедыі 41-га, калі мільёны савецкіх салдат бясслённа загінулі альбо трапілі ў нямецкі палон; хто праклінаў сталіншчыну і нават заяўляў пра гэтую публічна, на мітынгах апазіціі. Ці дазволяць яны сваім дзесяцям уздельніцаў у пакланенні савецкаму ідалу?

Я не стаў бы спяшацца з адказам. Больш за дзесяць гадоў таму, калі мой сын быў старшакласнікам мінскай школы, мне пазваніла яго класная кіраўніца і сказала, што трэба распісацца ў адной папе-

I Быкаў неўпадабаны сталіністамі

ры. Бацькі школьнікаў такім чынам папярэджваліся пра адказнасць на выпадак, калі іх дзеци пойдуть на апазіцыйную акцыю. Я ў даволі грубай форме адмовіўся. Пасля гэтага стаўленне да майго сына ў школе, у прыватнасці, з боку класнай кіраўніцы, дзякую Богу, не змянілася, хоць на апазіцыйную акцыю ён сапраў-

ды хадзіў. Але час тады быў адносна ліберальны.

Не ўпэўнены, што сёння я паўтарыў бы свой "подзвіг" і забараніў бы сваім унукам ездзіць на "Лінію Сталіна". Канечне, усюму можна знайсці апраўданне, і назуву комплексу можна ўспрымаць толькі як нейкі гістарычны казус.

Адзін мой знаёмы піша кнігі

па гісторыі Беларусі, у прыватнасці, пра перыяд сталіншчыны. Усё ён ведае па гэтай тэмэ, многа напісаў пра сталінскія злачынствы, а яго сын ходзіць у гурток па рэканструкцыі гісторыі. Так, апрануты ў форму салдата вермахта, якую сам змайстраваў, ён некалькі разоў удзельнічаў у тэатралізаваных шоу на "Лініі Сталіна" на тэму Вялікай Айчыннай вайны.

Гэтак жа, як вядома, праходзяць і "рыцарскія турніры" аматараў сярэднявечнай культуры. Ну, і пры чым тут Сталін? Ён як бы ўбаку. Увекавечаны ў граніце скульптарам Азгурам, правадыр усміхаецца ў свае каменныя вусы, паглядаючы на ваенна-гістарычныя святы і парады з вышыні кургана, насыпанага пры ўваходзе ў мемарыял яго ж імя. Правільней дарогай ідзяце, таварыши...

Цікава ўсё-такі, што скажуць бацькі, чыхі дзяцей туды павязуць "у абавязковым падарку"?

МАКСІМ ПЕШКА

P.S. Днямі ў Москве пачаўся судовы процэс паводле скаргі ўнука Сталіна Яўгена Джулагіві на "Новую газету". Ён палічыў, што газетная нататка на тэму злачынства ў Кацыні зневажае гонар і годнасць правадыра, яго дзеда. Але ж нешта падобнае ўжо было. Больш за дваццаць гадоў назад нехта Іван Шахаўцоў падаў у суд на Алеся Адамовіча за яго нататку ў газете "Советская культура". Адамовіч пісаў тады пра следчага Хвата, які дапытваў і катаваў акадэміка Мікалая Вавілава — выдатнага біёлага. У сваім артыкуле пісьменнік згадаў "харкаўскага ваеннага прокурора", які рассылаў лісты ў абарону сталінскага ката. У гэтым неназваным прокурору Шахаўцоў пазнаў сябе і абвінаваціў пісьменніка ў зняваве сваіх гонару і годнасці, а таксама Хвата, якога абараняў. На судзе ён гаварыў: "Цяпер адбыва-

еца распальванне антысталінскай істэріі і іншых негатыўных з'яў нашага грамадства... Васіль Быкаў абылгай іосіфа Вікарэйнавіча... Пісьменнікі-паклённікі з Бі-Бі-Сі і "Голоса Амерыкі" ганбяць асобу Сталіна, выдумляючы матэрываля, якія ачарняюць чалавека, што 30 гадоў ачольваў нацыю...". (Цытата паводле артыкула Алега Мінкіна ў часопісе "Огонёк" № 41 за кастрычнік 1988 г.)

У задавальненні скаргі суд Шахаўцову адмовіў. Пра той судовы процэс вядомыя беларускія кінарэжысёры Аркадзь Рударман і Юры Хашчавацкі знялі дакументальны фільм "Сустрэчны іск". З таго часу пайшли з жыцця Алеся Адамовіч, Аркадзь Рударман. Няма, напэўна, і Шахаўцова. Няўжо Юрію Хашчавацкаму давядзенца здымалі новы фільм на тую ж тэму?

М.П.

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.

Заснавальнік ТАА "Тут і цяпер"

Галоўны рэдактор А. Уласаў (email: info@svabodaby.net)

Адрас г. Мінск, вул. Касцюшкі, 18

Падпісаны ў друку 21:50 14.10.09

Тыраж 299 экзэмпляраў